

וְלִזְמַנֵּינִי נִוְקְבִין, ואותו להט החרב המתהפכת לפעמים גברים ולפעמים נשים
וְהָא אִוְקִימָנָא. והרי נתבאר הענין.

אוי לעולם כאשר הנשים שולטות בו

וְוִי לְעֵלְמָא, כִּד אִינּוֹן נְשִׁין שְׁלִטָן בְּעֵלְמָא, אוי לעולם כאשר
אלו הנשים המרשעיות שולטות בעולם [קמג] כִּד חָמָא נְבִיאָה,
דִּישְׂרָאֵל יַמְעַקְמִי אַרְחִיָּהוּ, ומתי שראה הנביא שישראל מעוותים דרכם
וְאִינּוֹן אֲשֶׁתְּכֶחוּ בְּחוּבֵין קָמִי מְאִרִיָּהוּ, ונמצאים חייבים בעוונותם
לפני אדונם כִּדִּין אָמַר, אז נאמר נְשִׁים שְׂאֲנִנּוֹת הֵיךְ אַתּוֹן
שְׁקִיטָאן, איך אתם שקטות הֵיךְ אַתּוֹן יִתְבֵּן דְּלָא לְאַתְּעָרָא
בְּעֵלְמָא, איך אתן יושבות שלא לעורר דין בעולם קִמְנָה. עמדו ועוררו את הדין

אור הרשב"י

בעליהם בפועל אלא מספיק שלא מכבדים את
בעליהם כדור שעבר. כמו שכתב הרמב"ם
(הלכות אישות פרק בא הלכה ג, ד), וז"ל וכן כל
אשה רוחצת לבעלה פניו ידיו ורגליו ומוזגת לו
את הכוס ומצעת לו את המטה ועומדת
ומשמשת בפני בעלה כגון שתתן לו מים או כלי
או תטול מלפניו וכיוצא בדברים אלו אבל
אינה עומדת ומשמשת בפני אביו או בפני בנו
ומלאכות אלו עושה אותן היא בעצמה ואפילו
היו להן כמה שפחות אין עושין מלאכות אלו
לבעל אלא אשתו עכ"ל.

[קמג] וכתב רבנו זלח"ה בשער הגלגולים
הקדמה כ' וז"ל: גם דע, כי כל הבעלי תורה
אשר בדור הזה עתה, הם כה"י אנשי דור
המדבר, שעליהם נאמר כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות, וכמבואר אצלנו
בפסוק הנך שוכב עם אבותיך וקם וגו'. וזהו
הטעם שנשותיהם מושלות עליהם לפי
שבימיהם עשו הערב רב את העגל ולא מיחו
בהם, אבל הנשים לא רצו לתת נומי הוהב
לעגל, ולכך הן מושלות עתה עליהם עכ"ל. הרי
לך שבדור הזה כל בעלי התורה הנשים שלהם
מושלות עליהם ואין הכוונה שמבזות את

בעולם ובְּאַתֶּר אַחֲרָא אוֹקִימְנָא לְהַאי קָרָא. וְהָא אוֹקְמוּהוּ
 חֲבַרְיָא. ובמקום אחר (פרשת שלח קסז ע"ב) ביארנו פסוק זה וכבר העמידהו החברים
 שזה נאמר על נשים צדקניות היושבות בהיכל העליון של בתיה.

אוי לאדם שאשה מברכת לו על שולחנו ואוי לדור שאשה דנה אותו

אֲבַל לֹא אֶתְמַר, אבל כאן זה לא נאמר על אותן נשים צדקניות אֶלָּא כְּמָה
 דְּאֶשְׁכְּחַן בְּדְבוּרָה. אלא כמו שמצינו בדבורה דְּכִתְיִב שכתוב
 בפסוק (שופטים ד) **הִיא שׁוֹפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעַת הַהִיא. וְעַל**
דָּא תְּנִינָן, ועל זה שנינו ווי לְבַר נֶשׁ דְּאַתְתָּא קָא מְבַרְכָּא
 לִיהּ לְפַתוּרָא. אוי לאדם שאשה מברכת לו על שולחנו ברכה"מ להוציאו יד"ח
 והוא אינו יודע לברך (ברכות כ ע"ב) כִּן דְּבוּרָה, **הִיא שׁוֹפְטָה אֶת**
יִשְׂרָאֵל בְּעַת הַהִיא, באותו הזמן ווי לְדָרָא דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח
 בְּהוּ מָאן דְּדָאִין לְעַמָּא, אֶלָּא חַד נּוֹקְבָא. אוי לאותו הדור שלא
 נמצא מי שידון את העם אלא אשה אחת.

שתי נשים דבורה וחנה שבחו את הקב"ה מה ששום גבר בעולם לא שיבח

תָּא חַוִּי, בא וראה תִּרְיִן נְשִׁין אֵינּוּן דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ בְּעֵלְמָא, שתי
 נשים שהן נמצאו בעולם וְאֶמְרִי תּוֹשְׁבַתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָ
 דְּהוּא ואמרו שבחים לקב"ה, דְּכָל גּוֹבְרִין דְּעֵלְמָא לָא יִימְרוּן הָכִי.
 שכל הגברים בעולם לא אמרו כך וּמָאן אֵינּוּן. ומי אלו דְּבוּרָה. וְחַנָּה.

חָנָה אָמְרָה, שָׁבַח (שְׁמוּאֵל א ב) אֵינְךָ קָדוֹשׁ כִּי אֵין בְּלִתְּךָ
 וְכִלְהוֹ קָרְאִי. וְשָׂרַח הַפְּסוּקִים דְּהִיא פִּתְחָת פִּתְחָת
 דְּמַהֲיִמְנוּתָא לְעֵלְמָא, שְׁהִיא פִּתְחָת פִּתְחָת לַאֲמוּנָה בְּעוֹלָם שְׁלִימָדָה לְהַתְּפִלָּה
 דְּרַךְ הַסְּפִירוֹת (רמ"ק) כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת אֲמוּנָה בְּגוֹן הַפְּסוּק (שְׁמוּאֵל
 א ב) מִקְּדָשׁ לְמַעְפָּר דָּל שְׁהַקְּב"ה יִקֵּים אֶת הַשְּׂכִינָה מְעוֹלָם הַבְּרִיאָה הַנִּקְרָאת עֵפֶר
 מֵאֲשָׁפוֹת וְיִקֵּים אוֹתָהּ מֵאֲחִיזוֹת הַקְּלִיפּוֹת יָרִים אָבִיוֹן וְאִזּוּ יִרִים הַקְּב"ה אֶת
 הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת אֲבִיוֹן וְכֵל זֶה כְּשִׂישְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתוֹשָׁבָה, הָאֵל פִּתְחָת
 דְּמַהֲיִמְנוּתָא. וְזֶה הַפִּתְחָת לְשְׂכִינָה שְׁנִקְרָאת אֲמוּנָה, שְׁדֵל וְאֲבִיוֹן הֵם יְסוּד וּמְלֻכוֹת
 שׁוֹזָה פִּתְחָת שֶׁל עוֹלָם הָאֲצִילוֹת לְעוֹלְמוֹת שְׁתַּחֲתִיו (רמ"ק) לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים,
 וְלִהְרִים הַמְּלָכוֹת מְעַפֵּר וְלִהְוֹשִׁיב הַמְּלָכוֹת שְׁהִיא רִגְל רְבִיעִית שְׁלֵה מְרַכְבָּה יַחַד עִם הָאֲבוֹת
 שְׁנִקְרָאִים נְדִיבִים שְׁהֵם חֲגִ"ת (רמ"ק) הָאֵל מְהִימְנוּתָא דְלְעֵילָא, בְּאַתְר
 דְּאֲבָהוֹן שְׁרִיין. וְזֹאת הָאֲמוּנָה שֶׁל הַמְּלָכוֹת לְעוֹלְמוֹת לְמַעְלָה בְּמִקְוִם שְׁהָאֲבוֹת
 שְׁרוּיִים מָאן נְדִיבִים. אֵלִין אֲבָהוֹן, בְּדִכְתִּיב וְשׁוֹאֵל, מִי הֵם הַנְּדִיבִים,
 וּמְשִׁיב, אֵלוֹ הָאֲבוֹת שְׁכְתוּב (תְּהִלִּים מו) נְדִיבֵי עַמִּים נְאֻסְפוֹ. שְׁנְדִיבֵי הֵם

הַאֲבוֹת.

פִּירוּשִׁים נוֹסְפִים לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים וְכֹסֵא כְבוֹד יִנְחִילֵם

דְּבַר אַחַר לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, נְבִאָה עַל שְׁמוּאֵל, פִּירוּשׁ
 אַחַר שֶׁל הַפְּסוּק מִשׁ"כ לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, חָנָה נִבְאָה עַל בְּנֵה שְׁמוּאֵל דְּאֵיהוּ
 זְמַיִן לְאַתְקַשָּׁא עִם מוֹשֶׁה וְאַחֲרָן, דְּכִתְיב, שְׁהוּא מְזוּמָן לְהִיּוֹת

הַלִּימוּד הַיּוֹמִי

לְעֵינֵי יוֹסֵף חַיִּים בֶּן גּוֹהַר ז"ל

שקול כמשה ואהרן, כמ"ש בפסוק (תהלים צט) **מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשְׂמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ**. משה ואהרן בחינת נצח והוד שדרשו על הפסוק (ברכות לא ע"ב) ששמואל שקול כנגד משה ואהרן ושמואל היה בחינת נצח והוד שמואל בגימ' אור נצח והוד (שמואל א ב) **וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם. מָאן יִנְחִילִם**. עוד אמרה חנה וכסא כבוד ינחילם מי ינחיל כבוד שזה בחינת מלכות (רמ"ק) שמשח את דוד ושאל למלכות **דָּא שְׂמוּאֵל. דְּאַחְסִין יְקָרָא דְּמַלְכוּתָא לְתַרְיֵן מַלְכִין**. זה שמואל שנתן כבוד מלכות שמשח והכתיר לשני מלכים שהם שאלו ודוד **דְּדָבָר אַחֲרֵי וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם** פירוש אחר בפסוק וכסא כבוד ינחילם, **דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא אַחְסִין כּוֹרְסִיָּא דִּילִיהּ לְעַבְדוּהִי**, זה הקב"ה שמנחיל את כסאו לעובדי רצונו לעתיד לבוא (רמ"ק) **הָדָא הוּא דְּכֹתִיב** זה פירוש הפסוק **וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם**. לצדיקים (עוד). אמרה חנה. ♦

ה' יחתו מריבו חסר י' – שם הויה ישבור ויכניע הדינים

יִי יַחַתּוּ מְרִיבּוֹ, (שמואל א ב) **מְרִיבּוֹ חֶסֶר, מָאִי קָא מִיִּירִי**. אות יו"ד החסירה מה בא להשמעינו **אַלֵּא מְרִיבּוֹ תַּנִּינָן**, אלא מריבו, שנינו ופירשנו **מְרִיבּוֹ ו', וְדָא מַלְכָּא קְדִישָׁא** נוטריקון מריב אות ו' שזה הת"ת (רמ"ק) והכונה שיחתו המריבים עם ו' שזה הת"ת שזה הוא המלך הקדוש **וְרָזָא דְּחֻכְמָתָא אַתְּמַר הָכָא**, וסוד החכמה נאמר כאן **בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָן מִתְעַרְיֵן וְשְׁלִיטִין עַל רַחֲמֵי וְרַחֲמֵי אַתְּכַפִּיין**, בזמן